

de med 17%, til Estland med 21%, til Letland med 52% og til Litauen med 58%.

Danmarks andel af EU-eksporten til de baltiske lande og Polen har i årene 1993-95 ligget væsentligt over de 2,6%, der er Danmarks andel af EU-eksporten til hele Central- og Østeuropa. Danske eksportører har således en andel af EU-eksporten til Polen, som er Danmarks største marked i regionen, på godt 4%, til Estland på 10%, til Letland på godt 7% og til Litauen på 11%.

Det er især tekstilvarer og maskiner og tilbehør, der vejer tungt i den danske eksport til landene i forhold til regionen som helhed. For tekstilvarers vedkommende skyldes det de omfattende danske investeringer i tekstilproduktion i landene, som også trækker en forholdsvis stor del af eksporten. En meget stor del af disse investeringer er foretaget i samarbejde med IØ-fonden, der skønnes, at eksporten udgør 3-4 kr. for hver investeret krone. En del af investeringerne i Østlandene er dækket af Investeringsgarantiordningen for Østlandene, som forsikrer mod politiske risici. For maskiner og tilbehørs vedkommende er der næppe tvivl om, at de særlige - mere risikovillige - garantifaciliteter under eksportkreditordningen har spillet en væsentlig rolle ligesom de danske investeringer i produktionsanlæg givet også har trukket danske udstyrsleverancer med sig. Også den midlertidige ordning med rentestøttede lån i forbindelse med infrastrukturprojekter i de 3 baltiske lande, en ordning som ophørte i 1995, er begyndt at føre til øgede danske leverancer.

Bearbejdede varer, herunder især beklædning, vejer ligeledes tungt og udgør dobbelt så stor en andel af eksporten til Polen og en tredobbelte stor andel af eksporten til Letland og Litauen end til regionen som helhed. Den store andel, som beklædning udgør af eksporten til netop disse lande, må tilskrives landenes status som nærmarkeder kombineret med opkomsten af et mindre men velhavende befolkningssegment, som skønnes at udgøre ca. 10% af befolkningen.

På tjenesteydelsessiden skønnes den gunstige udvikling til Central- og Østeuropa i særdeleshed at dække over en stor og stigende eksport til Polen og de baltiske lande. Denne udvikling skyldes bl.a. den bilaterale øststøtte, der er givet i form af sektorprogrammer, miljørelateret støtte og teknisk administrativ bistand. Hertil kommer EU's Phare-program, hvor danske rådgivere opnår en særdeles pæn andel af projekterne.

På kort sigt har danske og internationale øststøtteordninger i stort omfang bidraget direkte til at styrke danske virksomheders markedsposition i landene. På længere sigt vil dette grundlag uden tvivl lette danske virksomheders muligheder for at udnytte de meget betydelige markedsmuligheder, som må skønnes at blive resultatet af den vækst- og velstandsudvikling, landene gennemgår i disse år.

OECD-markederne vil dog fortsat være af helt afgørende betydning

Selvom vækstregionerne vil få en stigende betydning for dansk eksport, vil de etablerede markeder i EU, USA og Japan fortsat være af afgørende betydning for så vidt angår eksporten af varer og tjenester, direkte investeringer, forskning & udvikling, virksomheds- og organisationsudvikling, bedste fremgangsmåder mv. Presset på de danske markedsandele på de europæiske markeder og i USA betyder, at det er helt afgørende, at lønstigningerne holder sig i underkanten af udlandets, og at produktivitetsudviklingen ligger på samme niveau. Årsagen til tabet af markedsandele er bl.a. vækstlandenes eksport, som tager markedsandele fra alle OECD-lande. Det er imidlertid ikke i sig selv bekymrende, idet den hastige udvikling i disse lande samtidig danner basis for en stor import fra OECD-lande, herunder Danmark.

Størstedelen af det globale forbrug vil også i de kommende år være koncentreret i industrilandene. Det er vigtigt at holde sig for øje, at selv med de kommende års stærke vækststudsigter i Asien og Central- og Østeuropa er der fortsat langt op til de industrialiserede landes velstands- og forbrugsniveau. Målt ved det gennemsnitlige BNI pr. indbygger er velstandsniveauet i EU, USA og Japan således 10-15 gange større end i Central- og Østeuropa og SNG-landene, mere end 50 gange så højt som i Kina og næsten dobbelt så højt som i de mest velstående asiatiske økonomier Singapore, Taiwan, Hong Kong og Sydkorea. Langt størstedelen af den globale købekraft og privatforbrug vil således også de kommende 5-10 år være koncentreret i de industrialiserede lande.

For Vesteuropas vedkommende gælder desuden, at markederne fortsat vil være betydningsfulde nærmarkeder, hvor markedsadgang er lettet og sikret af Det Indre Marked. Generelt vil den udvikling i retning af et fastkurssystem, som ØMU'en vil indebære, øge vores konkurrenceevne ikke mindst på nærmarkederne ved